

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ДЛЯ ІНВАЛІДІВ, ЯК ВЕКТОР ЄВРОПЕЙСЬКОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

© Гордєєва І.О., 2015

В різних країнах світу на сьогодні від 10 до 20 % населення визнані інвалідами [1].

І Україна не є винятком. Відповідно до існуючої статистики та класифікації в Україні проживає 2,6 млн. громадян з інвалідністю, а це становить 6,1 % від загальної чисельності населення [2]. Проте, якщо дотримуватися міжнародних класифікацій, то така кількість людей з інвалідністю значно вище. Тому, за підрахунками експертів, інвалідність можуть мати до 15% українців [2]. Також з точки зору подій останнього року, пов'язаних з військовими діями в нашій країні, можна констатувати, що ця цифра неухильно зростає і кількість інвалідів, які втратили працездатність внаслідок військових дій збільшується.

І як наслідок, з одного боку, виникає гостра проблема, пов'язана з фінансовим забезпеченням інвалідів, а з іншого, зрозуміло, що навіть найбільш високорозвинена економіка світу не витримає таке навантаження.

Однак майже 80 % інвалідів в Україні – це люди працездатного віку [2]. Тому ключове завдання сьогодення полягає в тому, щоб допомогти тим людям з інвалідністю, які цього хочуть, перетворитися з «утриманців» в економічно незалежних членів суспільства. Саме для людей з обмеженими можливостями робота стає можливістю довести всім і собі, в першу чергу, що вони потрібні суспільству і що вони можуть для цього самого товариства зробити щось корисне.

Одним з можливих шляхів вирішення даної проблеми є соціальне підприємництво.

Соціальне підприємництво, як нове явище для України, представляє собою інноваційну структуру розвитку національної економіки.

Одним з світових лідерів у розвитку соціального підприємництва є Великобританія [3]. Нині в цій державі налічується понад 60 тис. подібних організацій з річним оборотом близько 27 млрд. фунтів стерлінгів, що можна порівняти з бюджетом України. В цьому секторі зайнято понад 3% населення, а кожне п'яте соціальне підприємство має річний оборот понад 1 млн фунтів [3].

У чому ж полягає це диво?

Соціальне підприємництво – поки відносно нове для України поняття. Відповідно, і трактують його по-різному. Головна відмінність соціального підприємництва від звичайного в тому, що частка робітників є інвалідами та прибуток спрямовується на вирішення соціальних проблем. В іншому воно повністю підкоряється законам бізнесу: сплачуються податки, планується розвиток, виходить прибуток.

У загальному вигляді соціальне підприємництво можна визначити, як фінансово стійку, недотаційну економічну діяльність, спрямовану на вирішення соціальних проблем. Але це насамперед бізнес, який звичайно, знижує навантаження на місцеві бюджети у вирішенні суспільних проблем. Наприклад, Громадська організація створює соціальне підприємство і працювати тут зможуть вразливі верстви населення, отриманий прибуток громадська організація витрачає на допомогу людям з обмеженими можливостями, реабілітацію хворих, створення притулків для безхатченків і допомогу хворим дітям.

Соціальне підприємництво повинно створити постійно діючий майданчик з підтримки проектів, які [1]:

- ініційовані людьми з обмеженими можливостями здоров'я;
- спрямовані на виробництво товарів і послуг для людей з обмеженими можливостями здоров'я;
- передбачають працевлаштування людей з обмеженими можливостями здоров'я.

Яркими прикладами соціального підприємництва в Україні є:

1. Підприємство-пекарня «Горіховий дім», яку створила ГО «Народна допомога – Львів». Ця громадська організація за отриманий прибуток підтримує два проекти: соціальне таксі для транспортування інвалідів та центр інтегральної опіки для жінок, що опинилися у кризових ситуаціях [3].

2. Житомирський обласний Ресурсний центр розвитку соціального підприємництва, за підтримкою якого у 2013 році були відкриті два нові соціальні підприємства: шиномонтажна майстерня та СТО у смт. Червоноармійськ (працевлаштовані 2 інваліда II групи, 10 % від прибутку вноситься в якості благодійної

Формування інноваційної інфраструктури в умовах європейського вектору розвитку національної економіки допомоги на утримання притулку «Будинок вдів» у смт. Червоноармійськ та швейна майстерня «Бабуся» у смт. Червоноармійськ (працевлаштовані мешканці притулку «Будинок вдів» та безробітні смт. Червоноармійськ, 55 % прибутку використовується на утримання притулку) [4].

3. ТзОВ «Добра-Справа» – це соціальне підприємство, що працює у Бурштині та виробляє здоровий текстиль з льону.

4. На даний час на Дніпропетровщині реалізується проект «Грантрайтинг», головним призначенням якого є навчання людей з інвалідністю новій професії «грантрайтер». Грантрайтер це нова професія для українців, але на сьогодні її можна вважати одним із перспективних інноваційних видів соціального підприємництва або новою професією у соціальному підприємстві.

Грантрайтинг (від англ. grantwriting) – написання проектів для отримання грошових субсидій [4]. Грантрайтер – людина, що професійно займається розробкою проектів та складанням заявок на отримання як грантів, так і бізнес-планів на підтримку самодостатніх проектів у бізнес сегменті (цільових пожертвувань) на різноманітні проекти від державних і недержавних благодійних фондів, а також консультуванням з цих питань.

Також до найближчих перспектив розвитку цього проекту, ініційованого молодими вченими Дніпропетровщини та Міжрегіональним благодійним фондом сприяння вищій школі, можна віднести те що майбутні грантрайтери, що є інвалідами, зможуть не тільки залучати кошти в соціальні проекти, але й робити їх комерційно рентабельними. Директор Міжрегіонального благодійного фонду сприяння вищій школі Віктор Доценко навів наступний приклад: «Ті ж пандуси – страшна глобальна проблема. Їх можна зробити з матеріалу, що світиться в якості білборда, тобто інвалід зможе здавати пандус як рекламну площу для рекламодавців – він буде рентабельний. Ми хочемо навчити людей бути самодостатніми».

Таким чином соціальне підприємництво на сьогоднішній день безперечно є перспективним та актуальним вектором європейського розвитку національної економіки. Але йому необхідна підтримка, щоб з розряду поодиноких ініціатив вирости в стійку структуру, на яку може спиратися держава у вирішенні соціальних проблем.

1. *Как стать успешным социальным предпринимателем? [Электронный ресурс]. – Режим доступа: neinvalid.ru/kak-stat-uspeshnyim-sotsialnyim-predprinimatelem. – Загол. з екрану.*

2. *Ежегодно в Украине растет количество инвалидов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: healthinfo.ua/articles/aktivn-otdh/10978. – Загол. з екрану.*

3. *Лях В. Развитие в Украине социального предпринимательства позволит решить проблемы с социальной адаптацией незащищенных категорий населения [Электронный ресурс]. – Режим доступа: socialbusiness.in.ua/index.php/novyny/v-ukraini/100-razvitie-v-ukraine-sotsial-nogo-predprinimatel-stva-pozvolit-reshit-problemy-s-sotsial-noj-adaptatsiej-nezashchishchennykh-kategorij-naseleniya. – Загол. з екрану.*

4. *Грантрайтер [Электронный ресурс]. – Режим доступа: philosophy.spbu.ru/userfiles/sCiencE21/grantwriting.pdf. – Загол. з екрану.*